

IN MEMORIAM

Frans Wilhelm (1945–2020)

In zijn geboorteplaats Nijmegen overleed op 12 juni 2020 de anglist Frans Wilhelm. Tijdens zijn werkzame leven was hij onder andere leraar Engels aan verschillende middelbare scholen en lerarenopleider aan de Gelderse Leer- gangen – later de lerarenopleiding van de Hogeschool van Arnhem en Nijme- gen. Daarnaast was hij lid van de lande- lijke examencommissies van de lo- en mo-aktes Engels.

Op 22 december 2005 promoveer- de hij aan de Radboud Universiteit, de toenmalige Katholieke Universiteit Nijmegen, op het proefschrift *English in the Netherlands: A History of Foreign Language Teaching 1800–1920 – With a Bibliography of Textbooks*. Promotores waren de voor lezers van *Levende Talen* niet onbekende hoogleraren Theo van Els (Nijmegen) en Kees de Bot (Groningen).

In zijn dissertatie beschrijft en ana- lyseert Frans zeer uitgebreid de tus- sen 1800 en 1920 gehanteerde leer- gangen Engels. Ook laat hij zien welke maatschappelijke gebeurtenissen bij het ontwikkelen van het curriculum voor het vreemdetalenonderwijs (vto) van invloed waren. Verder besteedt hij aandacht aan de wijze waarop talen- docenten lesgeven: het doel, de didac-

tiek, het niveau en de instructie. Door de bestudering van vele studieboeken van 1800 tot 1920 toont hij aan welke ontwikkelingen, verschuivingen en ver- nieuwingen er in de 19e en aan het begin van de 20e eeuw plaatsvonden in het vto. Zijn geschiedschrijving van het vto maakt inzichtelijk hoe het hui- dige onderwijs Engels is voortgekomen uit het vreemdetalenonderwijs uit het verleden.

Als bestuurslid was Frans inten- sief betrokken bij het Peeter Heynsgenootschap. Dit genootschap hield zich bezig met de geschiede- nis van het talenonderwijs in de Lage Landen, organiseerde daartoe bij- eenkomsten op voor het talenonder- wijs relevante locaties (uitgeverijen, bibliotheken) en gaf tussen 1993 en 2004 25 afleveringen van het tijd- schrift *Meesterwerk* uit, waarvoor Frans geregeld een artikel schreef (zie <bit. ly/ltm-phg>).

Ter gelegenheid van het honderdja- rig jubileum in 2011 van de Vereniging van Leraren in Levende Talen (VLLT) werd er een website over de geschie- denis van het talenonderwijs van circa 1800 tot 2010 gelanceerd: <www.talen- expo.nl>. Met steun van de VLLT ver- scheen vier jaar later ook nog een groot

overzichtswerk over de *Geschiedenis van het talenonderwijs in Nederland: Onderwijs in de moderne talen van 1500 tot heden* (2005) door Hans Hulshof, Erik Kwakernaak en Frans Wilhelm. De eer- ste drie hoofdstukken nam Frans voor zijn rekening. Voor elk van de drie daar- in beschreven periodes – 1500–1800, 1800–1860 en 1860–1920 – behandelde hij de maatschappelijke context, de educatieve context en het vreemde- talenonderwijs. Alleen de paragrafen over het moedertaalonderwijs waren van de hand van Hans Hulshof.

Naast dit grote overzichtswerk heeft Frans ook een aantal bijdragen voor *Levende Talen Magazine* geschreven: één over de oprichting van *Levende Talen* – in de special *Honderd jaar Levende Talen (1911–2011)* – en één over de voor- geschiedenis van het literatuuronder- wijs bij de moderne vreemde talen. Beide publicaties zijn te raadplegen in het archief op <www.lt-tijdschriften.nl>.

Frans Wilhelm zal vanwege zijn grote kennis van het vreemdetalenonderwijs Engels, zijn enorme gedrevenheid en zijn warme persoonlijkheid node gemist worden. ■

Frank Vonk, Roland de Bonth & Jan Noordegraaf